

MOTIE nr.: <u>   M 13   </u>
datum raadsvergadering: <u>   22 MEI 2017   </u>
aangenomen / ~~verworpen~~ ingetrokken / <u>aangehouden</u>

Motie Stolpersteine

De gemeenteraad van Den Helder, in vergadering bijeen op maandag 22 mei 2017,

constaterende dat:

- tijdens de 2^e wereldoorlog Den Helder en haar inwoners zwaar zijn getroffen, vooral de Joodse ingezetenen van onze stad;
- veel Joodse burgers door de Duitse bezetter zijn afgevoerd naar vernietigingskampen en daar zijn vermoord;
- 121 Joodse inwoners van Den Helder zijn omgekomen en niet meer zijn teruggekeerd naar Den Helder;
- de meest bekende namen zijn Salomo Manheim, Isaac Grunwald en Leo Pinkhof;

van mening zijnde dat:

- de omgekomen Joodse burgers uit Den Helder geëerd en herinnerd moeten worden door middel van het plaatsen van zogenaamde "Stolpersteine" (stolpern betekent struikelen), een initiatief van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig;
- de meesten van hen geen graf hebben gekregen, maar op deze manier een naam krijgen;
- zij hierdoor in herinnering blijven bestaan;
- door deze "struikelstenen" vragen van kinderen en volgende generaties kunnen worden beantwoord en de geschiedenis kan worden uitgelegd.

Een wandeling door een doodgewone straat verandert opeens in een reis door de geschiedenis. In Nederland zijn er inmiddels duizenden geplaatst. In o.a. Schagen, Amsterdam, Hilversum, Leiden, Borne en Groenlo zijn de Struikelstenen geplaatst.

Geeft in overweging mee dat:

Om te voorkomen dat de Struikelstenen op de verkeerde plaats of met de verkeerde naamsvermelding gelegd worden, intensief archiefonderzoek onontbeerlijk is. Het tevens van groot belang is dat de verhalen en herinneringen uit vervlogen tijden verteld en gehoord blijven. De inwoners van Den Helder en nabestaanden van slachtoffers een belangrijke spil hierin zijn. In het spoor van de Struikelstenen er nog steeds veel verhalen, foto's en herinneringen naar boven komen.

Draagt het college van burgemeester en wethouders op:

- mee te werken aan het plaatsen van Stolpersteine/Struikelstenen in de gemeente Den Helder;
- initiatief te nemen in het opzetten van een breed comité, welke de voorbereidingen en organisatie op zich zal nemen om te komen tot het plaatsen van Stolpersteine/Struikelstenen. (Denk hierbij aan deelname door de Helderse Historische Vereniging, Helderse Vereniging voor Sociale Geschiedenis);
- het plaatsen van Stolpersteine/Struikelstenen uit te voeren in overleg met het Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap, de nazaten van de slachtoffers, de huidige bewoners van deze panden en de gemeente Den Helder;
- de gemeenteraad door middel van een raadsinformatiebrief te informeren over de uitwerking van deze motie.

En gaat over tot de orde van de dag;

De fractie van de PvdA,

Peter de Vrij

Bijlage:

In het recente verleden zijn meerdere pogingen ondernomen om de niet teruggekeerde Joodse burgers blijvend te herinneren. Hiervoor is toen het Joods monument opgericht welke bij de Joodse begraafplaats is geplaatst. De tekst op de plaquette luidt:

'TER NAGEDACHTENIS AAN
DE JOODSE INWONERS VAN DEN HELDER,
DIE IN DE OORLOG 1940-1945
ZIJN WEGGEVOERD EN VERMOORD,
VANWEGE HUN JOODS ZIJN.

De namen van deze mensen zijn ons alleen uit archieven en boeken bekend. In het boekje "De kille aan het Marsdiep" van Joop Kila wordt melding gemaakt van 121 Joodse inwoners van Den Helder die zijn omgekomen en niet meer zijn teruggekeerd naar Den Helder. De meest bekende namen zijn Salomo Manheim, Isaac Grunwald en Leo Pinkhof.

Stolpersteine/Struikelsteen is een project van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig. Zijn organisatie brengt gedenktekens aan op het trottoir voor de huizen van mensen die door de nazi's verdreven, gedeporteerd, vermoord of tot zelfmoord gedreven zijn. Door het aanbrengen van Stolpersteine/Struikelstenen krijgen de omgekomenen weer een plaats in de Helderse samenleving. Stolpersteine betekent letterlijk 'struikelsteen', maar staat ook voor 'steen van de confrontatie'. Ze zijn bedoeld om de voorbijganger figuurlijk te laten struikelen en aan te zetten tot nadenken.